mgr Katarzyna Nowak
Miejskie Przedszkole nr 22 im. Marii Montessori w Częstochowie

Esej

Inspirowanie twórczości małego dziecka

„Dzieci nie trzeba uczyć twórczości

wystarczy im nie przeszkadzać"

E.P. Torrance

Problematyką twórczości zajmowali się przedstawiciele wielu dyscyplin naukowych tj. filozofia, psychologia czy pedagogika, stąd też samo pojęcie twórczości można rozpatrywać na wielu płaszczyznach. "Twórczość rozpatruje się w obrębie czterech kategorii: jako dzieło, jako proces, jako zespół zdolności (właściwości) intelektualnych bądź zespół cech osobowościowych i jako zespół stymulatorów społecznych[1] .W literaturze przedmiotu możemy odnaleźć podział na twórczość pierwotną i wtórną.

Twórczość pierwotna jest charakterystyczna dla wieku dziecięcego, wyraża się ona w spontanicznej niczym nie skrępowanej zabawie, gdzie "życzeniowe widzenie świata daje dziecku odwagę twórczą w zakresie kształtu, fantastyki, cudowności"[2.] to właśnie w przedszkolu dziecko zdobywa i stopniowo wzbogaca swoje umiejętności albowiem jak twierdzi R. Gloton [3] dziecko w sposób naturalny jest twórcą. Każda zabawa czy praca plastyczna dziecka jest niepowtarzalna, inna i czasem zaskakująca. Pracując w placówce , która działa według założeń pedagogiki Marii Montessori staram się w codziennej pracy uwrażliwiać dzieci na wartości estetyczne poprzez różne działania wchodzące w zakres tzw. wychowania przez sztukę, gdzie proces tworzenia bywa

---

[1] E. Urban-Kojs,W stronę osobowości twórczej,[w:] Dziecko w świecie sztuki, pod red .B. Dymary,Kraków1996, s.99

[2] Tamże, s.101

niejednokrotnie ważniejszy od samego rezultatu. A inspiracją do działań twórczych dzieci staje się muzyka, literatura czy przyroda.

Uważam,że ogromną rolę odgrywa zaangażowanie nauczyciela, który w swojej pracy będzie stosował wiele form i metod, by rozwijać i kształtować twórczość dzieci ja w swojej pracy stosuję min: metodę aktywnego słuchania muzyki według B.Strauss,metodę gimnastyki twórczej według R.Labana, C.Orffa; zabawy z ilustracją, tekstem, ze słowem, sceny dramowe, improwizacje muzyczne, metodę malowania dziesięcioma palcami według R.F.Show czy wreszcie własne pomysły rozwiązań prac plastycznych i konstrukcyjnych. Myślę, że twórczy nauczyciel wykorzysta wiele sytuacji i momentów, aby dzieci miały okazję do tworzenia, oraz sam będzie tworzył różne sytuacje edukacyjne sprzyjające aktywnemu kontaktowaniu się dziecka ze sztuką.

Podczas swojej pracy zawsze doceniałam rozwój u dzieci twórczości artystycznych. Zauważyłam, że zajęcia plastyczne zawsze spotykają się z ich wielkim zainteresowaniem i ogromnym zaangażowaniem. „Twórczość plastyczna w wieku przedszkolnym, pokrewna zabawie, przejawia się u dzieci powszechnie i podobnie jak skłonność do zabawy, charakteryzuje ten okres rozwojowy (…) twórczość plastyczna odpowiednio rozwijana w przedszkolach może odegrać w rozwoju dzieci doniosłą rolę. Kierowanie rozwojem tej twórczości powoduje nie tylko wzrost wrażliwości estetycznej i zdolności artystycznych dziecka, ale także rozwój umysłu, charakteru , woli, pełniejszy rozwój całej jego osobowości.” [4]

Kierując się właśnie tymi przesłankami, ale również ze względu na moje własne zainteresowania i umiejętności napisałam program rozwijający twórczą aktywność plastyczną, który realizowałam przez dwa lata w grupie zróżnicowanej wiekowo 3-6 lat, a od dwóch lat na bazie swojego programu prowadzę dodatkowo Warsztaty Plastyczne . Skupiłam się tutaj na dzieciach uzdolnionych plastycznie, którym mogłabym zaproponować prace wymagające większej zręczności i cierpliwości.

Uważam, że podejście nauczyciela , jego przygotowanie i zaangażowanie

---

[3] R.Gloton,C. Clero, Twórcza aktywność dziecka, Warszawa 1985,s.56

[4] M.Parnowska-Kwiatkowska, Zajęcia artystyczno - techniczne w przedszkolu, Warszawa 1959, s.8

odgrywa ogromna rolę, bo to on wybiera techniki plastyczne oraz materiały jakie zaproponuje dziecku do wykonania pracy. Właściwie wybrana technika ma ogromny wpływ na zainteresowanie dzieci pracą plastyczną, pobudzenie do twórczego działania, do ekspresji. „ciekawe i stymulujące przedmioty oraz materiały (cekiny, koraliki, gumki, skrawki tkanin,itp.) inspirują dzieci do odkrywania rzeczywistości i rozwijają wyobraźnię dziecka. Poprzez szeroki wachlarz materiałów dziecko może zaspokajać potrzebę kreacji świata. Działalność plastyczna podejmowana spontanicznie może mieć dla dziecka właściwości terapeutyczne, a dla nauczyciela być świetnym narzędziem diagnostycznym”. [5.]

Jak już wspomniałam dziecko przedszkolne wykazuje naturalną dla swojego etapu rozwoju potrzebę ekspresji twórczej - nie tylko plastycznej, ale też muzycznej czy słownej , ono bawiąc się tworzy. A sztuka dziecka potrafi nas zachwycić i ująć niepowtarzalnym i często zaskakującym sposobem postrzegania otaczającego świata. Dla dziecka jego własna twórczość jest źródłem radości i dobrej zabawy, a widoczne efekty twórczej działalności motywują dzieci do dalszej pracy. Jako nauczyciele powinniśmy pamiętać , aby chwalić prace dzieci, doceniać ich wysiłek i zaangażowanie, organizować wystawy, zachęcać do dalszego działania.

Zauważyłam, że dzieci uczestniczące w moich zajęciach wyciszają swoje negatywne emocje i aktywnie angażują się w swoje dzieło,uczą się ładu i porządku, rozbudza si e w dzieciach zaciekawienie i wrażliwość, która pomaga im w odkrywaniu własnego „ja”.Ponadto rozwija się sprawność rąk,bo z czasem wytwory dzieci stają się coraz bardziej dopracowane, a tym samym dziecko przygotowuje się do trudnej nauki pisania.

Prace wykonane przez dzieci z mojej grupy są stałym elementem dekoracji sal i korytarza, a ponadto wiele z nich odniosło sukcesy w konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych.

"Dopomóż mi bym stał się samodzielny" - myślę, że motto pedagogiki Marii Montessori doskonale obrazuje rolę współczesnego nauczyciela, który

---

[5] J. Andrzejewska, J. Wierucka ,Razem w przedszkolu. Program wychowania przedszkolnego, Warszawa 2009, s.75

powinien wspomagać odpowiednio do potrzeb i wspierać dziecko bez nadmiernego narzucania się, aby pozwolić mu samodzielnie kreować świat.

Bibliografia

Andrzejewska J., Wierucka J. ,Razem w przedszkolu.Program wychowania przedszkolnego, Warszawa 2009, s.75

Gloton R., Clero C., Twórcza aktywność dziecka, Warszawa 1985,s.56

Parnowska-Kwiatkowska M., Zajęcia artystyczno - techniczne w przedszkolu, Warszawa 1959, s.8

Urban-Kojs E.,W stronę osobowości twórczej,[w:] Dziecko w świecie sztuki, pod red.B.Dymary,Kraków1996, s.99